

DOPRINOS OSNOVNOŠKOLSKIH VJERONAUČNIH UDŽBENIKA OSTVARIVANJU MEĐUPREDMETNE TEME ODRŽIVI RAZVOJ

Tomislav Šegina

Gimnazija Karlovac
tomislav.segina@gmail.com

UDK 272-472:502/504
<https://doi.org/10.34075/cs.61.2.3>
Pregledni rad
Rad zaprimljen 3/2026.

Sažetak

Članak analizira doprinos osnovnoškolskih udžbenika za Katolički vjeronauk ostvarivanju ishoda međupredmetne teme Održivi razvoj. Polazi se od teorijskih postavki odgoja za održivi razvoj te koncepta ekološke duhovnosti. Istraživanje je provedeno metodom kvalitativne analize sadržaja svih vjeronaučnih osnovnoškolskih udžbenika, pri čemu se ispitala prisutnost ishoda triju domena: Povezanost, Djelovanje i Dobrobit. Rezultati pokazuju da su ishodi održivoga razvoja prisutni u udžbenicima, osobito u nižim razredima. Najizraženiji doprinos ostvaren je u domeni Dobrobit, dok su ishodi domena Djelovanje i Povezanost također vidljivi. Unatoč tome, Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj ne predviđa uključivanje Katoličkog vjeronauka u ostvarivanje tih ishoda. Zaključno se ističe da vjeronaučni udžbenici imaju potencijal u vrijednosnom i duhovnom oblikovanju učenika za održivi razvoj.

Ključne riječi: održivi razvoj, Katolički vjeronauk, vjeronaučni udžbenici, ekološka duhovnost

UVOD

Održivi razvoj jedno je od ključnih obilježja suvremenih obrazovnih politika i društvenih nastojanja jer obuhvaća odgovoran odnos prema okolišu, društvu i gospodarstvu s ciljem očuvanja kvalitete života sadašnjih i budućih generacija. Odgoj i obrazovanje za održivi razvoj nisu ograničeni samo na prirodoslovna znanja, nego zahtijevaju interdisciplinarni i vrijednosno utemeljen pristup koji obuhvaća cjelovit razvoj učenika. U tom se kontekstu osobito ističe važnost duhovne dimenzije odgoja za održivi razvoj. Ekološka duhovnost, osobito u kršćanskom razumijevanju, polazi od svijesti o čovjekovoj odgovornosti za stvoreni svijet te naglašava unu-

tarnju preobrazbu, umjerenost, solidarnost i brigu za zajednički dom. Takva duhovna orijentacija pridonosi oblikovanju vrijednosnih temelja bez kojih održivi razvoj ostaje na razini tehničkih rješenja i deklarativnih ciljeva. Uključivanje ekološke duhovnosti u odgojno-obrazovni proces može pružiti snažnu motivaciju za trajna i odgovorna ponašanja te potaknuti učenike na promišljanje vlastite uloge u svijetu u kojem žive. Zadaća ovoga članka¹ jest prikazati u kojoj mjeri vjeronaučni udžbenici za *Katolički vjeronauk* pridonose ostvarivanju ishoda **međupredmetne teme** *Održivi razvoj* u osnovnoškolskom obrazovanju. Istraživanje se pritom usmjerava na analizu udžbeničkih sadržaja s obzirom na tri domene te međupredmetne teme: *Povezanost*, *Djelovanje* i *Dobrobit*. Budući da su udžbenici prema važećem *Zakonu o udžbenicima* obvezni obrazovni materijal u nastavi,² a za *Katolički vjeronauk* je za svaki razred odobren samo jedan udžbenik, njihova analiza ima osobitu težinu i relevantnost. Rezultati istraživanja mogu pridonijeti boljem razumijevanju mjesta i potencijala *Katoličkog vjeronauka* u cjelovitom odgoju i obrazovanju za održivi razvoj te otvoriti prostor za daljnja kurikularna i didaktička promišljanja.

1. TEORIJSKE POSTAVKE ODGOJA I OBRAZOVANJA ZA ODRŽIVI RAZVOJ I EKOLOŠKU DUHOVNOST

Održivi razvoj i ekološka duhovnost postaju sve važniji okviri za razumijevanje suvremenog odnosa čovjeka, društva i prirode. U vremenu izraženih ekoloških, društvenih i gospodarskih izazova potrebno je uskladiti znanstvena znanja s vrijednostima i osobnom odgovornošću kako bi se potaknulo cjelovitije i promišljenije djelovanje. Upravo iz tog razloga u nastavku ovo poglavlje donosi promišljanje o odgoju i obrazovanju za održivi razvoj i ekološkoj duhovnosti.

1.1. Odgoj i obrazovanje za održivi razvoj

Mnogi europski dokumenti prepoznaju važnost održivog razvoja te posebno ističu ključnu ulogu odgoja i obrazovanja u njegovu ostvarivanju. Prema njima, održivi razvoj jest proces koji povezu-

¹ Članak je nastao u sklopu projekta Duhovnost kao temelj održive budućnosti (DUHOBUD) Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. *Projekt se financira sredstvima Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (NPO O)*, a voditeljica projekta je prof. dr. sc. Ružica Razum.

² Hrvatski sabor, *Zakon o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu*, Narodne novine, Zagreb, 2018., čl. 3. 1.

je okolišne, društvene i ekonomske dimenzije čovjekova djelovanja, stvarajući uvjete za pravedno, klimatski neutralno i ekološki odgovorno društvo u kojem pojedinci stječu znanja, vještine i vrijednosti potrebne za održive životne stilove i društvenu transformaciju.³ Odgoj i obrazovanje za održivi razvoj razvijaju sposobnosti razumijevanja složenih međuovisnosti, predviđanja budućih scenarija i donošenja odgovornih odluka u neizvjesnim okolnostima, pri čemu se naglašavaju kritičko mišljenje, jasno definiranje problema i povezivanje teorije s praksom.⁴ Najdublji pomaci događaju se kada je održivost sastavni dio kurikula, metoda i školske kulture, a iskustveno, projektno i suradničko učenje omogućuju učenicima da aktivno povežu znanje i djelovanje te procjenjuju učinke svojih odluka.⁵ Duhovna dimenzija unutar odgoja i obrazovanja za održivi razvoj nudi vrijednosne orijentire i dublju motivaciju za djelovanje, a religijske i duhovne tradicije mogu potaknuti kritičko promišljanje potrošnje, umjerenost, solidarnost i brigu za stvoreni svijet, čime nadopunjuju znanstvene i ekonomske perspektive.⁶ U obrazovnom kontekstu, uključivanje duhovnosti pridonosi intrinzičnoj motivaciji, etičkoj osjetljivosti i osjećaju povezanosti sa životom, što potiče dugotrajna proodrživa ponašanja.⁷ Koncept duhovnog kapitala pomaže povezati osobne vrline, društvenu odgovornost i zajedničko dobro, stvarajući uvjete za transformativno i suradničko učenje utemeljeno u širem etičkom okviru.⁸

U Republici Hrvatskoj odgoj i obrazovanje za održivi razvoj temelji se na *Kurikulumu međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole*.⁹ Ovaj dokument službeno je odobrilo Mini-

³ Usp. Europska unija, *Council Recommendation on Learning for the Green Transition and Sustainable Development*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022., C 243/01., 1–3.

⁴ Usp. Katrin Bederna, Religiöse Bildung für nachhaltige Entwicklung. Ein didaktisches Modell, *Religionspädagogische Beiträge* 44 (2021.) 2, 64–66.

⁵ Usp. Ashlynn Stillwell, Sustainability for Secular and Spiritual Groups: A Framework from University and Community Education, *Electronic Journal for Research in Science & Mathematics Education* 25 (2021.) 3, 56–58.

⁶ Usp. Jaime Tatay, L'Agenda 2030 per lo sviluppo sostenibile e le religioni, *La Civiltà Cattolica* 4094 (2021.), 110–112.

⁷ Usp. Johannes M. Luetz i Patrick D. Nunn, Spirituality and Sustainable Development: An Entangled and Neglected Relationship, *Sustainability Science* 18 (2023.) 4, 2035–2042.

⁸ Usp. Suzanna Oommen i T. V. Muralivallabhan, Placing Spiritual Capital in Sustainable Development Frameworks, *Frontiers in Political Science* 7 (2025.), 3–5.

⁹ Usp. Ministarstvo znanosti i obrazovanja, *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, 2019.

starstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske 22. siječnja 2019. godine.¹⁰ Dokument predstavlja temeljni nacionalni okvir za sustavno razvijanje kompetencija održivosti. Međupredmetna tema *Održivi razvoj* usmjerena je na osposobljavanje učenika za razumijevanje složenih međuodnosa između okolišnih, društvenih i ekonomskih sustava te na razvoj odgovornog djelovanja u skladu s načelima održivosti. Ona proizlazi iz sve snažnijih znanstvenih dokaza o utjecaju ljudske populacije na prirodne sustave i porastu društvenih nejednakosti, zbog čega obrazovanje preuzima ključnu ulogu u pripremi učenika za život u globalno povezanom svijetu. Tema učenicima pruža znanja o raznolikosti prirode, granicama opterećenja ekosustava, ljudskim potencijalima, odgovornostima i pravima, dok istovremeno razvija generičke vještine poput kritičkog mišljenja, prilagodljivosti, praktičnosti i poduzetnosti. Kroz praktične aktivnosti i iskustveno učenje potiče se usvajanje održivih obrazaca ponašanja - od odgovorne potrošnje i korištenja resursa do aktivnog djelovanja u zajednici. Ujedno se naglašavaju vrijednosti kao što su solidarnost, empatija, odgovornost prema okolišu, kao i poštivanje kulturne i prirodne baštine. Budući da održivi razvoj predstavlja temelj za izgradnju pravednog i kvalitetnog života za sadašnje i buduće generacije, tema je koncipirana tako da prožima cjelokupni rad škole - kroz sve nastavne predmete, projekte, izvanučioničku nastavu i suradnju s lokalnom zajednicom - čime se učenicima omogućuje da održivost ne doživljavaju kao teorijski koncept, nego kao praktičan i primjenjiv alat za svakodnevni život.¹¹ Odgojnoobrazovni ciljevi ove međupredmetne teme usmjereni su na razvoj znanja, vještina i vrijednosti potrebnih za održivo djelovanje pojedinca u suvremenom društvu. Učenici se osposobljavaju da razumiju složene odnose između ljudi i okoliša, kritički promišljaju o uzrocima i posljedicama ljudskog utjecaja na prirodu te preuzmu osobnu i društvenu odgovornost u skladu s načelima održivosti. Ciljevi uključuju razvoj solidarnosti, empatije i odgovornosti prema svim živim bićima te motiviranje učenika na aktivno djelovanje u školi i zajednici. Također se potiče promišljanje o budućnosti i preuzimanje odgovornosti prema budućim generacijama, što predstavlja temelj formiranja društva koje počiva na održivom razvoju.¹² Tri domene međupredmetne teme *Održivi razvoj* oblikuju jedinstven i povezan okvir koji učenicima omogućuje razumijevanje održivosti kao složenog odnosa između prirodnih, društvenih i ekonomskih

---

¹⁰ Usp. *Isto*, 2.

¹¹ Usp. *Isto*, 5-6.

¹² Usp. *Isto*, 7.

sustava. Domena *Povezanost* usmjerena je na razumijevanje međuovisnosti u ekosustavima i ljudskim zajednicama te na spoznaju da se prirodna ravnoteža može očuvati samo ako se razumiju odnosi između ljudskih aktivnosti i stanja okoliša; učenici uče sagledavati svijet na lokalnoj i globalnoj razini te prepoznavati važnost pravedne i održive uporabe resursa. Domena *Djelovanje* nadovezuje se na ta znanja razvijajući sposobnost učenika da aktivno i odgovorno primjenjuju načela održivosti u svakodnevnom životu, školi i zajednici; naglasak je na preuzimanju inicijative, rješavanju problema, kritičkom mišljenju i osvještavanju posljedica vlastitih postupaka te na uključivanju u aktivnosti koje doprinose zaštiti okoliša i socijalnoj pravednosti. Domena *Dobrobit* potiče učenike na razumijevanje kako okolišni, društveni i gospodarski čimbenici oblikuju kvalitetu života te ih usmjerava na promišljanje o pravednoj raspodjeli resursa, solidarnosti, demokraciji i odgovornosti prema budućim generacijama; učenici analiziraju čimbenike dobrobiti i razmatraju načine njihova unaprjeđenja na osobnoj i zajedničkoj razini. Zajedničkim djelovanjem ovih domena učenicima se omogućuje da održivost shvate kao praktičan i primjenjiv okvir koji povezuje znanje, odgovornost i djelovanje.¹³

1.2. Ekološka duhovnost

Duhovnost se može razumjeti kao duboka dimenzija čovjekova života, u kojoj se osoba povezuje sa svojom nutrinom, s drugim ljudima, s prirodom i s onim što nadilazi vidljivu stvarnost, te iz tih odnosa crpi smisao, svrhu i cjelovitost vlastitog postojanja. Ona uključuje univerzalnu ljudsku potrebu za značenjem i unutarnjom orijentacijom, ali i religijski oblikovanu otvorenost prema transcenciji kada se živi unutar određene vjerničke tradicije. Potrebno je jasnije razlikovati pojam duhovnosti od religioznosti, jer se u suvremenom kontekstu često poistovjećuju, iako označavaju različite stvarnosti. Duhovnost označava širu, unutarnju i egzistencijalnu dimenziju čovjekova života koja uključuje potragu za smislom, osobno iskustvo i odnos prema transcenciji, dok religioznost prvenstveno označava pripadnost određenoj religiji i njezino vanjsko očitovanje kroz obrede, norme i institucije.¹⁴ U tom smislu treba naglasiti da duhovnost može postojati i izvan religioznih struktura, dok religioznost ne mora nužno uključivati duboko osobno

¹³ Usp. *Isto*, 8-9.

¹⁴ Usp. Blaženka s. Valentina Mandarić, Utjecaj promjena u suvremenoj kulturi na vjeru (religiju), religioznost i duhovnost, *Religija i obrazovanje* 1 (2025.) 1, 26-28.

duhovno iskustvo, nego može ostati na razini vanjske prakse.¹⁵ U kršćanskom razumijevanju, duhovnost se oblikuje kroz iskustvo Boga koji se objavljuje u Isusu Kristu i preobražava ljudski život djelovanjem Duha Svetoga, usmjeravajući čovjeka prema nasljedovanju Krista, življenju ljubavi i stvaranju zajedništva.¹⁶ U suvremenim okolnostima osobito je vidljivo da mnogi, a posebno mladi, razvijaju duhovnost koja je izrazito osobna, iskustvena i manje vezana uz institucionalne strukture, pri čemu se njihova duhovna potraga sve više orijentira na pitanja identiteta, autentičnosti i smisla. Takva duhovna usmjerenja odražavaju potrebu mladih za blizinom, prihvaćanjem, nutarnjom toplinom i stvaranjem odnosa koji nadilaze formalne okvire te se često oblikuju u kontekstu osobnog iskustva više nego u okviru tradicionalnih religijskih praksi.¹⁷ U širem društvenom kontekstu, obilježenom tehnološkim ubrzanjem, kulturnim promjenama i nesigurnošću, duhovnost sve više postaje prostor u kojem se čovjek uči razlučivati, prepoznaje vlastite granice i mogućnosti te čuva dostojanstvo pred izazovima koji oblikuju suvremeni svijet. U takvom okruženju duhovnost pomaže čovjeku povezati osobno iskustvo s moralnom osjetljivošću, društvenom odgovornošću i sviješću o tome kako vlastito djelovanje sudjeluje u stvaranju života zajednice.¹⁸ Kršćanska se duhovnost pritom nastavlja živjeti kroz različite povijesne i suvremene oblike, među kojima se nalaze liturgijski, kontemplativni, mistični, zajedničarski i osobno iskustveni oblici, što potvrđuje njezinu sposobnost prilagodbe različitim životnim situacijama i ljudskim potrebama.¹⁹ Upravo u tom kontekstu danas sve važnijom postaje i ekološka duhovnost.

Temeljni dokument za shvaćanje ekološke duhovnosti je enciklika pape Franje *Laudato si'*.²⁰ Ekološka duhovnost predstavlja duhovnoetički okvir u kojem čovjek razvija svijest o vlastitoj povezanosti sa stvorenim svijetom te prihvaća odgovornost za njegovo

¹⁵ Usp. Ružica Razum – Blaženka Valentina Mandarić, Young People, Faith, Spirituality, Ecclesiality, *Bogoslovska smotra* 89 (2019.) 5, 1107–1108.

¹⁶ Usp. Ana Thea Filipović, Vjeronauk i promicanje duhovnog razvoja učenika u ozračju novog interesa za duhovnost, *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* 11 (2017.) 1, 137–138.

¹⁷ Usp. Ružica Razum – Blaženka Valentina Mandarić, Young People, Faith, Spirituality, Ecclesiality, *Bogoslovska smotra* 89 (2019.) 5, 1107–1108.

¹⁸ Usp. Blaženka s. Valentina Mandarić, Utjecaj promjena u suvremenoj kulturi na vjeru (religiju), religioznost i duhovnost, *Religija i obrazovanje* 1 (2025.) 1, 26–28.

¹⁹ Usp. Ružica Razum – Blaženka Valentina Mandarić, Young People, Faith, Spirituality, Ecclesiality, *Bogoslovska smotra* 89 (2019.) 5, 1107–1108.

²⁰ Usp. Papa Franjo, *Laudato si'*. Enciklika o brizi za zajednički dom, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2020.

očuvanje. Ona polazi od unutarnje preobrazbe odnosa prema prirodi, koja se više ne promatra kao sredstvo nego kao dar koji zahtijeva zahvalnost, umjerenost i brigu.²¹ Istodobno, ekološka duhovnost uključuje preispitivanje vlastitih potreba, navika i sklonosti gomilanju, pri čemu se naglašava važnost jednostavnosti života i oslobođanja od pretjerane usmjerenosti na materijalna dobra.²² Takva se duhovnost ostvaruje kroz stavove zahvalnosti, solidarnosti i kontemplacije, ali i kroz shvaćanje čovjekove uloge u stvaranju kao relacijske: čovjek se oblikuje u odnosu prema Bogu, bližnjem i prirodi, a odgovorno postupanje prema okolišu promatra se kao sastavni dio duhovno zrela života.²³ U tom se kontekstu osobito naglašava potreba razvoja novih navika koje uključuju skromnost, spremnost na dijeljenje, brigu za zajednički dom te zahvalno prihvaćanje svijeta, što se nerijetko povezuje i s euharistijskim pogledom na stvarnost.²⁴ Zbog toga je odgoj za ekološku duhovnost nužan, jer suvremeni društveni obrasci obilježeni individualizmom, potrošačkom logikom i tehničkim razumijevanjem prirode otežavaju spontani razvoj osjetljivosti za okoliš. Sustavni odgoj omogućuje oblikovanje nove svijesti i novih navika koje potiču odgovornost, umjerenost i zahvalnost.²⁵ Takav se odgoj posebno ostvaruje kroz duhovne prakse poput kontemplacije i dnevnog propitivanja savjesti, jer one pridonose razvijanju sposobnosti uočavanja povezanosti između osobnih odluka i stanja okoliša te jačanju motivacije za trajnu promjenu životnog stila.²⁶

2. ANALIZA OSNOVNOŠKOLSKIH UDŽBENIKA ZA KATOLIČKI VJERONAUKE

Ovo istraživanje provedeno je s ciljem utvrđivanja u kojoj mjeri sadržaji osnovnoškolskih udžbenika za *Katolički vjeronauk* pridonose ostvarivanju ishoda međupredmetne teme *Održivi razvoj* u prva

²¹ Mladen Parlov, Nacrt ekološke duhovnosti prema enciklici *Laudato si'* pape Franje, *Crkva u svijetu* 54 (2019) 3, 411.

²² Usp. Marian Machinek, Does the Sermon on the Mount include an ecological message?, *Nova prisutnost* 18 (2020) 3, 622.

²³ Usp. Ivan Platovnjak, The Ecological Spirituality in the Light of *Laudato si'*, *Nova prisutnost* 17 (2019) 1, 90-91.

²⁴ Usp. Ivan Dodlek, Ecological Spirituality. The Contribution of Pope Francis and Ecumenical Patriarch Bartholomew I, *Bogoslovska smotra* 91 (2021) 5, 1034-1035.

²⁵ Usp. Mladen Parlov, Nacrt ekološke duhovnosti prema enciklici *Laudato si'* pape Franje, *Crkva u svijetu* 54 (2019) 3, 411.

²⁶ Usp. Ivan Platovnjak, The Ecological Spirituality in the Light of *Laudato si'*, *Nova prisutnost* 17 (2019) 1, 90-91.

tri ciklusa kurikula. Prvi ciklus obuhvaća ishode za 1. i 2. razred osnovne škole, drugi ciklus za 3., 4. i 5. razred, a treći ciklus za 6., 7. i 8. razred. Metodološki je primijenjena **kvalitativna analiza sadržaja**. Najprije je u svim udžbenicima provjerena **prisutnost svakog pojedinog ishoda iz prva tri ciklusa** iz domene *Povezanost*, zatim iz domene *Djelovanje*, a potom iz domene *Dobrobit*. Za svaki ishod opisani su udžbenički sadržaji kroz koje se taj ishod može ostvariti. Na kraju analize svakog ciklusa unutar svake pojedine domene dodatno je provjereno **kako Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj predviđa uključivanje Katoličkog vjeronauka** u ostvarivanje ishoda, kako bi se usporedili kurikularni zahtjevi i stvarna udžbenička podrška njihovoj provedbi.

2.1. Povezanost

U nastavku slijedi analiza udžbenika kroz provjeru prisutnosti ishoda iz domene *Povezanost*.

2.1.1. Prvi ciklus

U prvom ciklusu u ovoj domeni obrađuju se sljedeći ishodi:

- a) A.1.1. Prepoznaje svoje mjesto i povezanost s drugima u zajednici.
- b) A.1.2. Opisuje raznolikost u prirodi i razlike među ljudima.
- c) A.1.3. Uočava povezanost između prirode i zdravoga života.

U udžbeniku *U Božjoj ljubavi 1* ishod A.1.1. javlja se u temama *Radost života, Priroda i ja Božje smo djelo, Božji prijatelji, Radost Božića, Isus naš prijatelj, Radost Isusova uskrsnuća i Uvijek zajedno*. Tema *Radost života* pomaže učenicima osvijestiti da svatko ima svoje ime i uči ih kako se predstaviti drugima. Potiče ih da opišu svoju obitelj te da osvijeste svoje obaveze unutar nje. Nadalje, vodi ih k usporedbi obiteljske zajednice s razrednom i župnom zajednicom. Učenici također promišljaju o tome kako bi se trebali osjećati i ponašati u školi, što ih povezuje s drugim ljudima te što se radi u obitelji, školi i župi.²⁷ U temi *Priroda i ja Božje smo djelo* učenici spoznaju da je čovjek Božje stvorenje, da je stvoren na sliku Božju te da mu je Bog povjerio brigu za Zemlju.²⁸ Tema *Božji prijatelji* govori o našoj povezanosti s pokojnicima²⁹, dok tema *Radost Božića* prikazuje na

²⁷ Usp. Tihana Petković – Josip Šimunović - Suzana Lipovac, *U Božjoj ljubavi 1. Udžbenik za Katolički vjeronauk prvoga razreda osnovne škole*, Glas Koncila, Zagreb, 2019., 8-14.

²⁸ Usp. *Isto*, 22-23, 26.

²⁹ Usp. *Isto*, 35.

koji smo način povezani s ljudima koji nas okružuju putem adventskih i božićnih običaja te u samom slavlju blagdana Božića.³⁰ U temi *Isus naš prijatelj* učenici uče da su i oni Isusovi učenici, upoznaju se s osobinama važnim za prijateljstvo te otkrivaju koja je uloga djece u Isusovu kraljevstvu.³¹ Teme *Radost Isusova uskrsnuća*³² i *Uvijek zajedno*³³ govore o tome kako se pripremamo za blagdan Uskrsa te na koji se način on slavi u našim zajednicama i obiteljima. Učenici promišljaju o svom dostojanstvu kao Božje djece, o važnosti provođenja nedjelje sa župnom zajednicom i vlastitom obitelji, o proslavi Majčina dana te o zajedničkom provođenju školskih praznika. Ishod A.1.2 u ovom udžbeniku možemo pronaći u temama *Radost života*, *Priroda i ja Božje smo djelo* i *Radost Isusova uskrsnuća*. Tema *Radost života* obrađuje ovaj ishod tako što učenicima posvješćuje da se ljudi razlikuju po imenu, izgledu, načinu života i vjeri, te da smo, unatoč tim razlikama, svi jednako vrijedni i dostojni poštovanja.³⁴ U temi *Priroda i ja Božje smo djelo* govori se o stvaranju svijeta, raznolikosti Božjih stvorenja te o zahvalnosti Bogu i ljudima za sve stvoreno i za plodove zemlje.³⁵ Tema *Radost Isusova uskrsnuća* potiče učenike da uoče kako se priroda mijenja kroz godišnja doba te da te promjene usporede s ljudskom pripremom za Uskrs.³⁶ Udžbenik za prvi razred ne sadrži izravno ishod A.1.3.

U udžbeniku *U prijateljstvu s Bogom 2* ishod A.1.1. javlja se u temama *Prijatelji – ponovno zajedno*, *Biblija je najljepša knjiga*, *Radujemo se Božiću*, *Isus dobri učitelj*, *Isus naš spasitelj*, *Kako žive Isusovi prijatelji*, *Svi sveti* i *Mami za Majčin dan*. Tema *Prijatelji – ponovno zajedno* progovara učenicima o njihovom mjestu u školskoj zajednici te o povezanosti i suradnji sa školskim prijateljima.³⁷ Tema *Biblija je najljepša knjiga* govori o ulozi čovjeka kao Božjeg stvorenja³⁸, a tema *Radujem se Božiću* usmjerava učenike na povezanost s našom obitelji te s onima koji su u potrebi.³⁹ U temi *Isus dobri učitelj* ostva-

³⁰ Usp. *Isto*, 40-41, 48.

³¹ Usp. *Isto*, 52-53, 56-57.

³² Usp. *Isto*, 70-78.

³³ Usp. *Isto*, 82-84, 88, 92.

³⁴ Usp. *Isto*, 15.

³⁵ Usp. *Isto*, 20-21, 24-25.

³⁶ Usp. *Isto*, 70.

³⁷ Usp. Tihana Petković – Josip Šimunović – Suzana Lipovac, *U prijateljstvu s Bogom 2. Udžbenik za Katolički vjeronauk drugoga razreda osnovne škole*, Glas Koncila, Zagreb, 2020., 8-13.

³⁸ Usp. *Isto*, 22.

³⁹ Usp. *Isto*, 36-37, 42-43.

ruje se predviđeni ishod tako što se učenicima posvješćuje njihova uloga u zajednici Isusovih učenika i način na koji smo povezani sa strancima i ljudima koji nas okružuju.⁴⁰ Tema *Isus naš Spasitelj* uvodi učenike u razmišljanje o žrtvovanju za našu obitelj i druge ljude u našoj okolini te o uskrsnim običajima koje dijelimo s drugima.⁴¹ Tema *Kako žive Isusovi prijatelji* naglašava važnost života u župi i kršćanskog pomaganja nepoznatim ljudima kroz misijsku djelatnost.⁴² Izborne teme *Svi sveti* i *Mami za Majčin dan* govore o našoj povezanosti sa svecima i pokojnicima⁴³ te o važnosti izražavanja zahvalnosti našim roditeljima.⁴⁴ Ishod A.1.2. u ovom udžbeniku možemo pronaći u temama *Biblija je najljepša knjiga*, *Isus dobri učitelj* i *Kako žive Isusovi prijatelji*. U temi *Biblija je najljepša knjiga* govori se o različitim stvorenjima koja je Bog stvorio te o razlikama među ljudima, s osobitim naglaskom na raznolikost vjerovanja.⁴⁵ Tema *Isus – dobri učitelj* osvješćuje učenike da se ljudi mogu razlikovati i prema životnim situacijama u kojima se nalaze.⁴⁶ Tema *Kako žive Isusovi prijatelji* upoznaje učenike s postojanjem različitih naroda među kojima djeluju misionari.⁴⁷ Udžbenik za drugi razred ne sadrži izravno ishod A.1.3.

Međupredmetna povezanost:

U ovoj domeni i ovom ciklusu *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole* ne predviđa uključivanje Katoličkoga vjeronauka u ostvarivanje ishoda ove međupredmetne teme.⁴⁸

2.1.2. Drugi ciklus

U drugom ciklusu u ovoj domeni obrađuju se sljedeći ishodi:

- a) A.2.1. Razlikuje pozitivne i negativne utjecaje čovjeka na prirodu i okoliš.
- b) A.2.2. Uočava da u prirodi postoji međudjelovanje i međuzavisnost.

---

⁴⁰ Usp. *Isto*, 50-53.

⁴¹ Usp. *Isto*, 60-66.

⁴² Usp. *Isto*, 72-83.

⁴³ Usp. *Isto*, 88-89.

⁴⁴ Usp. *Isto*, 94.

⁴⁵ Usp. *Isto*, 22-23

⁴⁶ Usp. *Isto*, 53.

⁴⁷ Usp. *Isto*, 82.

⁴⁸ Usp. Ministarstvo znanosti i obrazovanje, *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, 2019., 14 - 15.

c) A.2.3. Razmatra utjecaj korištenja različitih izvora energije na okoliš i ljude.

U udžbeniku *U ljubavi i pomirenju* ishod A.2.1. pojavljuje se samo u temi *Otkrivamo darove Božje dobrote*. U toj se temi, kroz pjesmu *Ti si veza između Boga i cvijeta*, parafrazirani biblijski tekst o stvaranju svijeta i čovjeka te izvadak iz *Katekizma Katoličke Crkve*, snažno naglašava da je Bog stvorio čovjeka kako bi čuvao sva Božja stvorenja.⁴⁹ Ishod A.2.2. također se pojavljuje u temi *Otkrivamo darove Božje dobrote 3* kroz pjesmu *Ti si veza između Boga i cvijeta*. Ova pjesma osim o zadaći čovjeka da čuva prirodu, progovara i o tome kako svako Božje stvorenje ima svoje mjesto u prirodi.⁵⁰ U ovom udžbeniku ne nalaze se sadržaji koji se mogu povezati s ishodom A.2.3.

U udžbeniku *Darovi vjere i zajedništva 4* ishod A.2.1. pojavljuje se u temama *Zemlja je naša i Božja kuća*, *S Bogom na putu* i *Isus je Sin Božji – slušajte ga!*. U temi *Zemlja je naša i Božja kuća* sadržaji povezani s ovim ishodom javljaju se kroz govor o važnosti sklada čovjeka i prirode, kroz poticaje pape Franje o potrebi nježnog ophođenja sa Zemljom, kroz istraživanje odnosa divljenja i brige prema Božjim stvorenjima, zatim kroz biblijski tekst o stvaranju svijeta u kojem se ističe Božja zapovijed čovjeku da čuva sve stvoreno te kroz istraživanje razloga i načina očuvanja prirode.⁵¹ Tema *S Bogom na putu* upozorava učenike da čovjek može biti „u ratu“ i s prirodom te da ju, zbog neodgovornog ponašanja, može trajno iskorištavati i uništavati.⁵² Tema *Isus je Sin Božji – slušajte ga!*, u kontekstu govora o dječjim pravima i obvezama, ističe i obvezu zaštite prirode i okoliša.⁵³ Ishod **A.2.2.** pojavljuje se samo u temi *Zemlja je naša i Božja kuća*. U toj se temi naglašava da čovjek uči od prirode, potiče se učenike na uočavanje sličnosti između čovjekovih izuma i prirode te se u udžbeničkom tekstu izričito navodi da je Bog htio raznolikost stvorenja kako bi svaki od njih ispunio svoju zadaću.⁵⁴ U ovom se udžbeniku **ne nalaze sadržaji koji se mogu povezati s ishodom A.2.3.**

⁴⁹ Usp. Ivica Pažin – Ante Pavlović – Mirjana Džambo Šporec, *U ljubavi i pomirenju. Udžbenik za katolički vjeronauk trećega razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2020., 15, 21, 24.

⁵⁰ Usp. *Isto*, 15.

⁵¹ Usp. Ivica Pažin – Ante Pavlović, *Darovi vjere i zajedništva 4. Udžbenik za katolički vjeronauk četvrtoga razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2021., 12-13, 19-21.

⁵² Usp. *Isto*, 41.

⁵³ Usp. *Isto*, 75.

⁵⁴ Usp. *Isto*, 11, 15.

Udžbenik *Učitelju, gdje stanuješ?* ne sadrži ishode koji se mogu povezati s ishodima A.2.1., A.2.2. i A.2.3.⁵⁵

Međupredmetna povezanost:

U ovoj domeni i ovom ciklusu *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole* ne predviđa uključivanje Katoličkoga vjeronauka u ostvarivanje ishoda ove međupredmetne teme.⁵⁶

2.1.3. Treći ciklus

U trećem ciklusu u ovoj domeni obrađuju se sljedeći ishodi:

- a) A.3.1. Objašnjava osnovne sastavnice prirodne raznolikosti.
- b) A.3.2. Analizira načela i vrijednosti ekosustava.
- c) A.3.3. Razmatra uzroke ugroženosti prirode.
- d) A.3.4. Objašnjava povezanost ekonomskih aktivnosti sa stanjem u okolišu i društvu.

U udžbeniku *Biram slobodu* ne nalaze se sadržaji koji se mogu povezati s ishodima A.3.1., A.3.2., A.3.3. i A.3.4.⁵⁷ Isto tako, udžbenik *Neka je Bog prvi* ne sadrži sadržaje povezive s navedenim ishodima⁵⁸, kao ni udžbenik *Ukorak s Isusom*.⁵⁹

Međupredmetna povezanost:

U ovoj domeni i ovom ciklusu *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole* ne predviđa uključivanje Katoličkoga vjeronauka u ostvarivanje ishoda ove međupredmetne teme.⁶⁰

---

⁵⁵ Usp. Mirjana Novak – Barbara Sipina, *Učitelju, gdje stanuješ? Udžbenik za katolički vjeronauk petoga razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2019.

⁵⁶ Usp. Ministarstvo znanosti i obrazovanje, *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, 2019., 18-19.

⁵⁷ Usp. Mirjana Novak – Barbara Sipina, *Biram slobodu. Udžbenik za katolički vjeronauk šestoga razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2020.

⁵⁸ Usp. Josip Periš – Marina Šimić – Ivana Peričić, *Neka je Bog prvi. Udžbenik za katolički vjeronauk sedmoga razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2020.

⁵⁹ Usp. Josip Periš – Marina Šimić – Ivana Peričić, *Ukorak s Isusom. Udžbenik za katolički vjeronauk osmoga razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2021.

⁶⁰ Usp. Ministarstvo znanosti i obrazovanje, *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, 2019., 25-27.

2.2. Djelovanje

Nastavak donosi analizu udžbenika kroz provjeru prisutnosti ishoda iz domene *Djelovanje*.

2.2.1. Prvi ciklus

U prvom ciklusu u ovoj domeni obrađuju se sljedeći ishodi:

- a) B.1.1. Prepozna je važnost dobronamjernoga djelovanja prema ljudima i prirodi.
- b) B.1.2. Sudjeluje u aktivnostima škole na zaštiti okoliša i u suradnji škole sa zajednicom.

U udžbeniku *U Božjoj ljubavi 1* ishod B.1.1. pojavljuje se u svih osam tema. Prva tema *Radost života* prikazuje na koje sve načine učenik može doprinosti svojoj obitelji, prikazuje primjere dobrog ponašanja i pravila te ističe važnost poštivanja svih ljudi.⁶¹ Druga tema *Priroda i ja Božje smo djelo* govori o važnosti čuvanja svih Božjih stvorenja, o zahvalnosti za plodove zemlje, o važnosti pristojnog ponašanja prema onima koji nas okružuju.⁶² Treća tema *Božji prijatelji* pokazuje primjer Majke Terezije i Franje Asiškog u ljubavi prema ljudima i životinjama,⁶³ a četvrta tema *Radost Božića* poziva učenike da se za Božić pripreme dobrim djelima te ističe primjer sv. Nikole.⁶⁴ Peta tema *Isus naš prijatelj* progovara o važnosti prijateljstva i pomaganja potrebitima,⁶⁵ šesta tema *S Isusom na putu dobrote i praštanja* ističe važnost pomirenja i praštanja,⁶⁶ sedma tema *Radost Isusova uskrsnuća* potiče učenike na pripremu za Uskrs kroz činjenje dobrih djela⁶⁷ i osma tema *Uvijek zajedno* govori o važnosti lijepoga ponašanja prema članovima obitelji.⁶⁸ Udžbenik *U Božjoj ljubavi 1* ne sadrži sadržaje koji se mogu povezati s ishodom B.1.2.

U udžbeniku *U prijateljstvu s Bogom 2* ishod B.1.1. javlja se također u svim redovnim temama te u četiri izborne teme. Prva tema *Prijatelji ponovno zajedno* govori o važnosti „zlatnog pravila“ i

⁶¹ Usp. Tihana Petković – Josip Šimunović - Suzana Lipovac, *U Božjoj ljubavi 1. Udžbenik za Katolički vjeronauk prvoga razreda osnovne škole*, Glas Koncila, Zagreb, 2019., 11-13, 15-17.

⁶² Usp. *Isto*, 22-25, 28.

⁶³ Usp. *Isto*, 32-33.

⁶⁴ Usp. *Isto*, 40-43.

⁶⁵ Usp. *Isto*, 53-57.

⁶⁶ Usp. *Isto*, 63-67.

⁶⁷ Usp. *Isto*, 71, 78.

⁶⁸ Usp. *Isto*, 84, 88.

prijateljstva,⁶⁹ druga tema *Biblija je najljepša knjiga* potiče učenike da čuvaju okoliš i poštuju ljude drugih vjera,⁷⁰ a treća tema *Radujemo se Božiću* donosi poticaj za razredni projekt dobrote u došašću.⁷¹ U četvrtoj temi *Isus dobri učitelj* učenici prepoznaju načine pomaganja osobama u potrebi te važnost opraštanja,⁷² u petoj temi *Isus – naš spasitelj* uče kako se žrtvovati za svoje bližnje⁷³ i u šestoj temi *Kako žive Isusovi prijatelji* učenicima se daje primjer prve kršćanske zajednice, misionara i Majke Terezije u ponašanju prema onima koji nas okružuju.⁷⁴ U izbornim temama *Svi sveti*, *Sveti Nikola – omiljeni svetac djece*, *Sveta Lucija* i *Mami za Majčin dan* donosi se primjer različitih svetaca u širenju dobrote te se ističe važnost zahvalnosti prema roditeljima.⁷⁵ Ishod B.1.2. moguće je ostvariti kroz razredni projekt dobrote u temi *Radujemo se Božiću*.⁷⁶

Međupredmetna povezanost:

U ovoj domeni i ovom ciklusu *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole* ne predviđa uključivanje Katoličkoga vjeronauka u ostvarivanje ishoda ove međupredmetne teme.⁷⁷

2.2.2. Drugi ciklus

U drugom ciklusu u ovoj domeni obrađuju se sljedeći ishodi:

- a) B.2.1. Objašnjava da djelovanje ima posljedice i rezultate.
- b) B.2.2. Prepoznaje primjere održivoga razvoja i njihovo djelovanje na lokalnu zajednicu.
- c) B.2.3. Opisuje kako pojedinac djeluje na zaštitu prirodnih resursa.

U udžbeniku *U ljubavi i pomirenju* ishod B.2.1. pojavljuje se u svih pet tema kroz različite zadatke za učenike. Tema *Otkrivamo darove Božje dobrote* donosi zadatke u kojima učenici stvaraju pravila za dobro prijateljstvo te nabrajaju karakteristike dobrog i lošeg

⁶⁹ Usp. Tihana Petković – Josip Šimunović - Suzana Lipovac, *U prijateljstvu s Bogom 2. Udžbenik za Katolički vjeronauk drugoga razreda osnovne škole*, Glas Koncila, Zagreb, 2020., 8-13, 16-17.

⁷⁰ Usp. *Isto*, 22-23, 32-33.

⁷¹ Usp. *Isto*, 33.

⁷² Usp. *Isto*, 51-57.

⁷³ Usp. *Isto*, 60-62, 68-69.

⁷⁴ Usp. *Isto*, 72, 77, 82-84.

⁷⁵ Usp. *Isto*, 88-91, 94.

⁷⁶ Usp. *Isto*, 36.

⁷⁷ Usp. Ministarstvo znanosti i obrazovanje, *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, 2019., 16.

prijatelja. To im daje mogućnost da prepoznaju kako njihovo ponašanje može utjecati na prijateljski odnos s njihovim vršnjacima. Također, unutar ove teme postoji nekoliko zadataka koji potiču učenike da promišljaju o svom ponašanju unutar vlastite obitelji te da daju konkretne prijedloge kako mogu pridonijeti skladnom obiteljskom životu.⁷⁸ Tema *Bog ljubi svoj narod* sadrži zadatak koji od učenika traži da razmisle i sastave pet pravila za život,⁷⁹ tema *Isus Krist je ljubav Božja među nama* donosi zadatak kroz koji učenici mogu shvatiti učinke djelovanja sv. Nikole na stanovnike Mire te zadatak u kojem učenici donose primjere svoga dobroga i lošega ponašanja u obitelji i razredu,⁸⁰ a tema *Isusovo djelo ljubavi i pomirenja* kroz nekoliko zadataka potiče učenike da promišljaju o učincima oprosta i dobrih djela.⁸¹ U temi *Ljubio nas je do kraja* udžbenik donosi zadatke koji učenicima omogućuju shvaćanje učinaka pomaganja potrebitima i dobroga ponašanja u zajednicama kojima pripadaju.⁸² Ishode B.2.2. i B.2.3. u ovom udžbeniku moguće je ostvariti kroz zadatak u temi *Otkrivamo tragove Božje dobrote*, kroz koji se potiče učenike na izračivanje predmeta od materijala koji nam više nisu potrebni.⁸³

U udžbeniku *Darovi vjere i zajedništva 4* svaka od šest tema sadrži zadatke kroz koje se može ostvariti ishod B.2.1. Tema *Zemlja je naša i Božja kuća* sadrži zadatke kroz koje učenici mogu promišljati o poželjnim ponašanjima na ekološkom planu i njihovim povezivanjem s Božjim planom za nas,⁸⁴ a tema *S Bogom na putu* donosi zadatke u kojima učenici analiziraju pravila ponašanja i važnost prijateljstva. Također, ova tema sadrži i zadatke u kojima se učenike potiče da promisle o razlozima zahvalnosti prema roditeljima, da promisle kako spriječiti „ubijanje“ prirode te da razgovaraju o savjetima za borbu protiv sebičnosti i uvide štetnost laganja i krađe.⁸⁵ Teme *Glasnici Božje blizine i ljubavi* i *Isus je Sin Božji – slušajte ga!* donose zadatke koji učenicima omogućuju raspravu o važnosti

⁷⁸ Usp. Ivica Pažin – Ante Pavlović – Mirjana Džambo Šporec, *U ljubavi i pomirenju. Udžbenik za katolički vjeronauk trećega razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2020., 13, 17-18.

⁷⁹ Usp. *Isto*, 40.

⁸⁰ Usp. *Isto*, 49, 51.

⁸¹ Usp. *Isto*, 64, 66, 70, 74.

⁸² Usp. *Isto*, 82, 85, 89, 97.

⁸³ Usp. *Isto*, 24.

⁸⁴ Usp. Ivica Pažin – Ante Pavlović, *Darovi vjere i zajedništva 4. Udžbenik za katolički vjeronauk četvrtoga razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2021., 13, 21.

⁸⁵ Usp. *Isto*, 33., 39-40, 42, 44, 47-49.

pomirenja i služenja bližnjima⁸⁶ te raspravu o dječjim obavezama i dužnostima.⁸⁷ U temi *Na Isusovu putu – slijedimo njegovo djelo* kroz zadatke učenici mogu raspravljati o posljedicama ispravnog i neispravnog ponašanja,⁸⁸ a tema *S Kristom u zajedništvu Crkve* sadrži zadatke kroz koje učenici promišljaju o važnosti pomaganja i života u zajednici.⁸⁹ Ishode B.2.2. i B.2.3. u ovom udžbeniku moguće je ostvariti kroz zadatke u temi *Zemlja je naša i Božja kuća*, kroz koje učenici otkrivaju gdje je u njihovoj okolini priroda ugrožena i kako oni to mogu popraviti te na koji se način svakodnevno mogu brinuti za okoliš u svojoj okolini.⁹⁰

Udžbenik *Učitelju, gdje stanuješ?* ne sadrži zadatke i sadržaje kroz koje se izravno mogu ostvariti ishodi B.2.1., B.2.2. i B.2.3.

Međupredmetna povezanost:

U ovoj domeni i ovom ciklusu *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole* ne predviđa uključivanje Katoličkoga vjeronauka u ostvarivanje ishoda ove međupredmetne teme.⁹¹

2.2.3. Treći ciklus

U trećem ciklusu u ovoj domeni obrađuju se sljedeći ishodi:

- a) B.3.1. Prosuđuje kako različiti oblici djelovanja utječu na održivi razvoj.
- b) B.3.2. Sudjeluje u aktivnostima koje promiču održivi razvoj u školi, lokalnoj zajednici i šire.

U udžbenicima *Biram slobodu* i *Neka je Bog prvi* ne postoje sadržaji koji se mogu povezati s ishodima B.3.1. i B.3.2.

Udžbenik *Ukorak s Isusom* u temama *Bog stvoritelj i prijatelj čovjeka* i *Snagom Duha Svetoga* sadrži sadržaje koji omogućuju ostvarenje ishoda B.2.1. i B.3.2. Tema *Bog stvoritelj i prijatelj čovjeka* progovara o Božjem stvaranju svijeta i čovjeka, enciklici *Laudato si'* i *Pjesmi stvorova* te potiče učenike da čuvaju Božji svijet.⁹² Tema

---

⁸⁶ Usp. *Isto*, 53, 55.

⁸⁷ Usp. *Isto*, 76, 83.

⁸⁸ Usp. *Isto*, 86, 88, 97.

⁸⁹ Usp. *Isto*, 102-103, 107, 110.

⁹⁰ Usp. *Isto*, 13, 21.

⁹¹ Usp. Ministarstvo znanosti i obrazovanje, *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, 2019., 20-21.

⁹² Usp. Josip Periš – Marina Šimić – Ivana Peričić, *Ukorak s Isusom. Udžbenik za katolički vjeronauk osmoga razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2021., 59.

Snagom Duha Svetoga donosi tekstove koji omogućuju učenicima promišljanje o socijalnoj pravdi.⁹³

Međupredmetna povezanost:

U ovoj domeni i ovom ciklusu *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole* ne predviđa uključivanje Katoličkoga vjeronauka u ostvarivanje ishoda ove međupredmetne teme.⁹⁴

2.3. Dobrobit

U nastavku slijedi analiza udžbenika kroz provjeru prisutnosti ishoda iz domene *Dobrobit*.

2.3.1. Prvi ciklus

U prvom ciklusu u ovoj domeni obrađuju se sljedeći ishodi:

- a) C.1.1. Identificira primjere dobrog odnosa prema prirodi.
- b) C.1.2. Identificira primjere dobrog odnosa prema drugim ljudima.

U udžbeniku *U Božjoj ljubavi 1* ishod C.1.1. javlja se u temama *Priroda i ja Božje smo djelo* i *Božji prijatelji*. Tema *Priroda i ja Božje smo djelo* govori o potrebi divljenja prirodi, o Božjem stvaranju svijeta i čovjeka te o zadaći čuvanja prirode koju je čovjek dobio od Boga.⁹⁵ U temi *Božji smo prijatelji* donosi se primjer sv. Franje i njegovog odnosa prema Božjim stvorenjima.⁹⁶ Sadržaji kroz koje se može ostvariti ishod C.1.2. nalaze se u svih osam udžbeničkih tema. U temi *Radost života* govori se o važnosti dobrih odnosa unutar obitelji, škole i župe te se ističe važnost poštivanja onih koji se razlikuju od nas,⁹⁷ tema *Priroda i ja Božje smo djelo* progovara o vrijednosti svakoga čovjeka i o tome kako smo svi braća i sestre,⁹⁸ tema *Božji prijatelji* donosi svetačke primjere Majke Terezije i Franje Asiškog u njihovom odnosu prema ljudima,⁹⁹ dok tema *Radost Boži-*

---

⁹³ Usp. *Isto*, 141-143.

⁹⁴ Usp. Ministarstvo znanosti i obrazovanje, *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, 2019., 28-29.

⁹⁵ Usp. Tihana Petković – Josip Šimunović - Suzana Lipovac, *U Božjoj ljubavi 1. Udžbenik za Katolički vjeronauk prvoga razreda osnovne škole*, Glas Koncila, Zagreb, 2019., 20-23.

⁹⁶ Usp. *Isto*, 33.

⁹⁷ Usp. *Isto*, 8-15.

⁹⁸ Usp. *Isto*, 26-29.

⁹⁹ Usp. *Isto*, 32-33.

ća potiče učenike da u došašću čine dobra djela te donosi primjer dobročinstava sv. Nikole.¹⁰⁰ Tema *Isus naš prijatelj* pokazuje koja dobra djela je činio Isus i kakvo ponašanje on očekuje od kršćana,¹⁰¹ tema *S Isusom na putu dobrote i praštanja* govori o važnosti opraštanja i pomirenja,¹⁰² tema *Radost Isusova uskrsnuća* potiče učenike da se za Uskrs pripreme molitvom, odricanjem i dobrim djelima,¹⁰³ a tema *Uvijek zajedno* pokazuje nam ljepotu obiteljskog druženja i zahvalnosti prema roditeljima.¹⁰⁴

Udžbenik *U prijateljstvu s Bogom 2* ishod C.1.1. ostvaruje putem sadržaja u temama *Biblija je najljepša knjiga* i *Isus - naš spasitelj*. U temi *Biblija je najljepša knjiga* govori se o Božjem stvaranju svijeta i čovjeka te o važnosti čuvanja prirode,¹⁰⁵ dok tema *Isus – naš spasitelj* donosi mali ispit savjeti u kojem se od učenika traži da procijene koliko se brine za okoliš.¹⁰⁶ Ishod C.1.2. u ovom udžbeniku može se ostvariti kroz šest redovnih tema i tri izborne. U temi *Prijatelji ponovno zajedno* govori se o zlatnom pravilu i važnosti prijateljstva,¹⁰⁷ tema *Biblija je najvažnija knjiga* progovara o povezanosti s ljudima koji pripadaju drugim religijama,¹⁰⁸ tema *Radujemo se Božiću* donosi poticaje za činjenje dobrih djela u došašću,¹⁰⁹ a tema *Isus dobri učitelj* ističe važnost pomaganja i opraštanja.¹¹⁰ Tema *Isus – naš spasitelj* donosi primjer žrtvovanja za naše bližnje i poticaj za činjenje dobrih djela kroz korizmu,¹¹¹ tema *Kako žive Isusovi prijatelji* objašnjava važnost primjera prve Crkve u odnošenju prema bližnjima u zajednici te govori o važnosti današnjih misionara,¹¹² dok izborne teme *Sveti Nikola – omiljeni svetac djece*¹¹³, *Sveta Lucija*¹¹⁴ i *Mami*

---

¹⁰⁰ Usp. *Isto*, 40-43.

¹⁰¹ Usp. *Isto*, 52-57.

¹⁰² Usp. *Isto*, 62-67.

¹⁰³ Usp. *Isto*, 71, 78.

¹⁰⁴ Usp. *Isto*, 84, 88.

¹⁰⁵ Usp. Tihana Petković – Josip Šimunović - Suzana Lipovac, *U prijateljstvu s Bogom 2. Udžbenik za Katolički vjeronauk drugoga razreda osnovne škole*, Glas Koncila, Zagreb, 2020., 22.

¹⁰⁶ Usp. *Isto*, 69.

¹⁰⁷ Usp. *Isto*, 8-17.

¹⁰⁸ Usp. *Isto*, 23.

¹⁰⁹ Usp. *Isto*, 36-37.

¹¹⁰ Usp. *Isto*, 50-57.

¹¹¹ Usp. *Isto*, 60-61, 69.

¹¹² Usp. *Isto*, 72-73, 82-83.

¹¹³ Usp. *Isto*, 90.

¹¹⁴ Usp. *Isto*, 91.

za *Majčin dan*¹¹⁵ stavljaju pred učenike primjere svetaca i važnost zahvalnosti prema vlastitim roditeljima.

Međupredmetna povezanost:

U ovoj domeni i ovom ciklusu *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole* ne predviđa uključivanje Katoličkoga vjeronauka u ostvarivanje ishoda ove međupredmetne teme.¹¹⁶

2.3.2. Drugi ciklus

U drugom ciklusu u ovoj domeni obrađuju se sljedeći ishodi:

- a) C.2.1. Solidaran je i empatičan u odnosu prema ljudima i drugim živim bićima.
- b) C.2.2. Razlikuje osobnu dobrobit od opće dobrobiti.
- c) C.2.3. Prepoznaje važnost očuvanje okoliša za opću dobrobit.

U udžbeniku *U ljubavi i pomirenju* ishodi C.2.1. i C.2.2. mogu se ostvariti kroz sadržaje koji potiču učenike da budu solidarni i empatični u odnosu prema drugima te na taj način ne misle samo o vlastitoj dobrobiti nego i dobrobiti oni koji ih okružuju. Tema *Otkrivamo darove Božje dobrote* kroz razne zadatke potiče učenike da promišljaju o tome kako mogu biti bolji prijatelji, kako mogu pridonositi obitelji, kako se mogu diviti stvorenom svijetu te kako mogu pomoći djeci u siromašnim zemljama.¹¹⁷ U temi *Isus Krist je ljubav Božja među nama* udžbenik potiče učenike da promislu o tome kako se kroz dobra djela i promjenu vlastitog ponašanja mogu pripremiti za Božić i da daju konkretne primjere kako dobrim djelima mogu promijeniti svoju okolinu.¹¹⁸ Tema *Isusovo djelo ljubavi i pomirenja* donosi poticaje za djela milosrđa prema osobama s invaliditetom te potiče učenike na opraštanje i traženje oprostjenja,¹¹⁹ a tema *Ljubio nas je do kraja* potiče na promišljanje o tome kako možemo pomagati drugima (osobito onima koji su u nevolji i koji pate) te kako možemo pridonositi župnoj zajednici.¹²⁰ Ishod C.2.3. ne može se ostvariti pomoću sadržaja iz ovog udžbenika.

¹¹⁵ Usp. *Isto*, 94.

¹¹⁶ Usp. Ministarstvo znanosti i obrazovanja, *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, 2019., 17.

¹¹⁷ Usp. Ivica Pažin – Ante Pavlović – Mirjana Džambo Šporec, *U ljubavi i pomirenju. Udžbenik za katolički vjeronauk trećega razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2020., 13, 17-18, 22, 28-29.

¹¹⁸ Usp. *Isto*, 46-47, 51.

¹¹⁹ Usp. *Isto*, 64, 66, 70, 74.

¹²⁰ Usp. *Isto*, 82, 85, 97.

U udžbeniku *Darovi vjere i zajedništva* 4 ishode C.2.1. i C.2.2. moguće je ostvariti kroz sadržaje u temama *S Bogom na putu*, *Glasnici Božje blizine i ljubavi*, *Isus je Sin Božji – slušajte ga!*, *Na Isusovu putu – slijedimo njegovo djelo* i *S Kristom u zajedništvu Crkve*. Tema *S Bogom na putu* kroz zadatke potiče učenike da budu dobri prijatelji, da promišljaju kako se zlatno pravilo može primjenjivati u svakodnevnom životu, da predlože kako mogu poboljšati svoj odnos s roditeljima, da si posvijeste kako sve mogu povrijediti svoje prijatelje te da promisle koje sve opasnosti donosi laganje i krađa.¹²¹ U temi *Glasnici Božje blizine i ljubavi* učenike se potiče na promišljanje o važnosti pomirenja i služenja bližnjima,¹²² tema *Isus je Sin Božji – slušajte ga!* donosi poticaje za pomaganje ljudima u nevolji i promišljanje o dječjim pravima i obavezama,¹²³ dok tema *Na Isusovu putu – slijedimo njegovo djelo* ponovno učenike potiče da promisle kako konkretno mogu ostvarivati djela milosrđa u svakodnevnom životu.¹²⁴ Tema *S Kristom u zajedništvu Crkve* potiče učenike da promisle kako oni mogu pomoću svojih talenata služiti župnoj zajednici i tako pokazati ljubav prema svim njezinim članovima.¹²⁵ Ishod C.2.3. moguće je ostvariti kroz sadržaje u temama *Zemlja je naša i Božja kuća*¹²⁶ i *S Bogom na putu*.¹²⁷ Zadatci u tim temama potiču učenike da promišljaju o važnosti ekološkog postupanja te da daju konkretne prijedloge kako popraviti postojeće stanje.

Iako udžbenik *Učitelju, gdje stanuješ?* ne sadrži zadatke, neki njegovi tekstovi posjeduju potencijal potaknuti učenike na solidarno i empatično ponašanje u korist drugih ljudi i zajednice. Tema *Krenimo zajedno* sadrži tekst o važnosti prihvaćanja različitih ljudi, tekst o zlatnom pravilu i pravilima za život u zajednici te dvije zapovijedi ljubavi.¹²⁸ U temi *Isus Krist* nalaze se tekstovi o karakteristikama Isusovog kraljevstva i važnosti opraštanja,¹²⁹ a u temi *Širenje Isusove poruke* pred učenike se stavlja primjer hrvatskih svetaca i

¹²¹ Usp. Ivica Pažin – Ante Pavlović – Mirjana Džambo Šporec, *U ljubavi i pomirenju. Udžbenik za katolički vjeronauk trećega razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2020., 33, 39-40, 42, 44, 48-49.

¹²² Usp. *Isto*, 53, 55, 62-63.

¹²³ Usp. *Isto*, 69, 76.

¹²⁴ Usp. *Isto*, 86, 88-89, 92, 97.

¹²⁵ Usp. *Isto*, 103, 107, 110.

¹²⁶ Usp. *Isto*, 13, 21, 27.

¹²⁷ Usp. *Isto*, 40.

¹²⁸ Usp. Mirjana Novak – Barbara Sipina, *Učitelju, gdje stanuješ? Udžbenik za katolički vjeronauk petoga razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2019., 11-12, 21.

¹²⁹ Usp. *Isto*, 44, 46-48.

blaženika.¹³⁰ U ovom udžbeniku ne postoje sadržaji pomoću kojih se može ostvariti ishod C.2.3.

Međupredmetna povezanost:

U ovoj domeni i ovom ciklusu *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole* ne predviđa uključivanje Katoličkoga vjeronauka u ostvarivanje ishoda ove međupredmetne teme.¹³¹

2.3.3. Treći ciklus

U trećem ciklusu u ovoj domeni obrađuju se sljedeći ishodi:

- a) C.3.1. Može objasniti kako stanje u okolišu utječe na dobrobit.
- b) C.3.2. Navodi primjere utjecaja ekonomije na dobrobit.
- c) C.3.3. Ističe važnost demokracije u političkim sustavima za dobrobit.
- d) C.3.4. Procjenjuje važnost pravednosti u društvu.

U udžbenicima *Biram slobodu*, *Neka je Bog prvi* i *Ukorak s Isusom* ne postoje sadržaji pomoću kojih se mogu ostvariti ishodi C.3.1., C.3.2. i C.3.3.

Ishod C.3.4. u udžbeniku *Biram slobodu* moguće je ostvariti kroz teme *Za slobodu si stvoren*, *Od ropstva do slobode* i *Crkva tijekom povijesti*. U temama *Za slobodu si stvoren* i *Od ropstva do slobode* važnost pravednosti unutar društva moguće je aktualizirati kroz općeniti govor o ropstvu¹³² i kroz analiziranje društvene situacije Židova za vrijeme egipatskog ropstva,¹³³ dok je u temi *Crkva tijekom povijesti* to moguće učiniti analizirajući fenomen križarskih ratova i inkvizicije.¹³⁴

U udžbeniku *Neka je Bog prvi* ishod C.3.4. moguće je ostvariti u temama *Put koji vodi u život*, *Proroci od Boga pozvani – narodu poslani* i *Dekalog – uputnik za život*. Tema *Put koji vodi u život* u govoru o stožernim krepostima objašnjava važnost pravednosti,¹³⁵ tema *Pro-*

¹³⁰ Usp. *Isto*, 57-59.

¹³¹ Usp. Ministarstvo znanosti i obrazovanje, *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, 2019., 22-23.

¹³² Usp. Mirjana Novak – Barbara Sipina, *Biram slobodu. Udžbenik za katolički vjeronauk šestoga razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2020., 12.

¹³³ Usp. *Isto*, 16-19.

¹³⁴ Usp. *Isto*, 38-39.

¹³⁵ Usp. Josip Periš – Marina Šimić – Ivana Peričić, *Neka je Bog prvi. Udžbenik za katolički vjeronauk sedmoga razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2020., 24-26.

roci od Boga pozvani – narodu poslani daje primjer proroka Amosa kao borca za socijalnu pravdu,¹³⁶ a tema *Dekalog-uputnik za život* uspoređuje Dekalog i Opću deklaraciju o pravima čovjeka te ističe njihovu važnost za današnje čovječanstvo.¹³⁷

Udžbenik *Ukorak s Isusom* ishod C.3.4. ostvaruje kroz teme *Katolička Crkva i kršćanstvo u Hrvata, Na putu s Isusom iz Nazareta* i *Snagom Duha Svetoga*. U temi *Katolička Crkva i kršćanstvo u Hrvata* važnost pravednosti u društvu moguće je procijeniti analizirajući hrvatsko društvo u srednjem vijeku i Zvonimirovu zavjernicu te situaciju hrvatskog naroda za vrijeme totalitarizama XX. stoljeća i Domovinskog rata,¹³⁸ tema *Na putu s Isusom iz Nazareta* progovara o nepravdama s kojima se Isus susretao u svom vremenu,¹³⁹ a tema *Snagom Duha Svetoga* potiče na stvaranje pravednijeg društva.¹⁴⁰

Međupredmetna povezanost:

U ovoj domeni i ovom ciklusu *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole* ne predviđa uključivanje Katoličkoga vjeronauka u ostvarivanje ishoda ove međupredmetne teme.¹⁴¹

3. RASPRAVA

Rasprava o uključenosti ishoda međupredmetne teme *Održivi razvoj* u katoličke vjeronaučne udžbenike pokazuje jasne obrasce raspodjele po domenama i ciklusima. U domeni *Povezanost*, koja obuhvaća ukupno devet ishoda, prisutnost je najmanja. Većina ishoda iz ove domene ostvaruje se samo u nižim razredima, a u višim razredima gotovo potpuno izostaje. To je osobito vidljivo u trećem ciklusu, gdje udžbenici ne sadrže sadržaje koji bi se mogli povezati s ishodima ove domene, uključujući razumijevanje ekosustava, raznolikosti prirode, međuovisnosti i utjecaja čovjekova djelovanja na okoliš. S obzirom na to da se područje *Povezanosti* temeljno osla-

---

¹³⁶ Usp. *Isto*, 51-52.

¹³⁷ Usp. *Isto*, 93.

¹³⁸ Usp. Josip Periš – Marina Šimić – Ivana Peričić, *Ukorak s Isusom. Udžbenik za katolički vjeronauk osmoga razreda osnovne škole*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2021., 80-82, 95.

¹³⁹ Usp. *Isto*, 102-110.

¹⁴⁰ Usp. *Isto*, 141-144.

¹⁴¹ Usp. Ministarstvo znanosti i obrazovanje, *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, 2019., 30-31.

nja na ekološka, znanstvena i sustavna objašnjenja odnosa između prirodnih i društvenih procesa, ne iznenađuje što vjeronaučni sadržaji, koji nisu koncipirani kao tehnički ili prirodoslovni, ovdje ostvaruju najmanje ishoda.

U domeni *Djelovanje*, koja obuhvaća sedam ishoda, prisutnost je umjerena i najizraženija u prvom i drugom ciklusu. Udžbenici u nižim razredima sustavno potiču na dobra djela, odgovorno ponašanje, brigu za bližnje i zajednicu, što daje prirodnu potporu ishodima koji se odnose na razumijevanje posljedica djelovanja, uključivanje u dobre prakse i razvoj odgovornog ponašanja prema ljudima i prirodi. U trećem ciklusu, međutim, ostvarivanje ove domene znatno opada te su prisutni samo fragmenti koji se odnose na socijalnu pravednost ili društveni angažman, dok konkretna ekološka i održiva djelovanja uglavnom izostaju.

Najveća prisutnost ishoda nalazi se u domeni *Dobrobit*, također s devet ishoda. Ova domena najviše se podudara s ciljevima i naravi *Katoličkog vjeronauka*, budući da se bavi etičkim, socijalnim i duhovnim aspektima dobrobiti učenika, društva i zajednice. U udžbenicima prvog i drugog ciklusa nalaze se brojni sadržaji koji izravno podupiru ishode poput empatije, solidarnosti, pravednosti, poštovanja, brige za druge ljude i opće dobro, što omogućuje ostvarivanje većeg broja ishoda ove domene u usporedbi s druge dvije domene. U trećem ciklusu prisutnost se sužava, ali ostaje najizraženija upravo u temama koje obrađuju socijalnu pravednost, demokraciju i etičko promišljanje društva.

Usporedimo li pojedine udžbenike, jasno se izdvajaju oni najbogatiji sadržajima održivog razvoja. Udžbenici za prvi i drugi razred sadrže najviše elemenata koji se mogu povezati s održivošću, osobito u domenama *Dobrobit* i *Djelovanje*, gdje su teme prijateljstva, brige za bližnje, zahvalnosti, odgovornosti te brige za prirodu česte i razrađene. Udžbenik četvrtog razreda također pokazuje znatnu razinu uključenosti zahvaljujući temama koje povezuju stvaranje, brigu za okoliš i socijalnu odgovornost. Najmanje sadržaja nalazimo u udžbenicima trećeg ciklusa, gdje su odnosi između čovjeka, društva i okoliša prisutni samo u općim etičkim oblicima, a ne u obliku konkretnih ekoloških ili održivih kompetencija.

Važno je naglasiti da vjeronaučni sadržaji pripadaju područjima vrijednosti i ekološke duhovnosti, a ne području tehničkog ili prirodoslovnog znanja. *Katolički vjeronauk* prirodno pridonosi onim aspektima odgoja za održivi razvoj koji se tiču moralnog oblikovanja, unutarnje motivacije, odgovornosti, empatije i brige za zajednički dom. Ovakva vrsta doprinosa u skladu je sa suvremenom

pedagoškom literaturom, koja sve snažnije naglašava da održivi razvoj zahtijeva promjenu vrijednosti i životnih stavova te da duhovna dimenzija može biti ključna za razvoj dugotrajno održivih obrazaca ponašanja. Upravo zato je posebno zanimljivo to što *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj* ne predviđa uključivanje *Katoličkog vjeronauka* u ostvarivanje vlastitih ishoda u prva tri ciklusa, tj. na razini osnovne škole.

ZAKLJUČAK

Suvremena pedagoška literatura sve jasnije uviđa da je odgoj i obrazovanje za održivi razvoj jedan od ključnih zadataka suvremenoga obrazovnog sustava, pritom naglašavajući da tehnička i znanstvena znanja sama po sebi nisu dostatna. Za razvoj trajnih proodrživih stavova i ponašanja nužno je uključiti i vrijednosnu, etičku i duhovnu dimenziju, jer one omogućuju unutarnju motivaciju, odgovornost i cjelovit odnos prema svijetu. U tom se kontekstu analiza osnovnoškolskih vjeronaučnih udžbenika pokazala osobito relevantnom. Rezultati istraživanja upućuju na to da se u udžbenicima nalaze brojni sadržaji uskladivi s ishodima međupredmetne teme *Održivi razvoj*, osobito u prva četiri razreda osnovne škole. U njima se sustavno i didaktički primjereno obrađuju teme povezanosti čovjeka s drugim ljudima i prirodom, brige za stvoreni svijet, odgovornoga i dobronamjernog djelovanja, solidarnosti i zajedništva. Time se u znatnoj mjeri podupire ostvarivanje ishoda u domenama *Djelovanje* i *Dobrobit*. Posebnu vrijednost tih sadržaja čini ekološka duhovnost, koja učenicima daje vrijednosni okvir za razumijevanje svijeta kao dara i potiče odgovoran odnos prema zajedničkom domu. Analiza također pokazuje da je povezanost vjeronaučnih udžbenika s odgojem za održivi razvoj izraženija u nižim razredima, dok se u višim razredima postupno smanjuje. Unatoč tomu, *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj* ne prepoznaje *Katolički vjeronauk* kao predmet uključen u ostvarivanje ishoda ove teme u osnovnoj školi, iako analiza udžbenika pokazuje da oni pružaju stvarnu i relevantnu potporu tim ishodima. Navedeni nesklad upućuje na potrebu daljnega kurikularnog promišljanja uloge vjeronauka u cjelovitom odgoju i obrazovanju za održivi razvoj.

CONTRIBUTION OF PRIMARY SCHOOL RELIGIOUS EDUCATION
TEXTBOOKS TO CROSS-CURRICULAR THEME OF SUSTAINABLE
DEVELOPMENT

Summary

This article examines the contribution of Catholic Religious Education textbooks for primary schools to the achievement of the learning outcomes of the cross-curricular theme Sustainable Development. The study is grounded in the theoretical framework of education for sustainable development and the concept of ecological spirituality. The research was conducted using a qualitative content analysis of all primary school Catholic Religious Education textbooks, focusing on the presence of outcomes across the three domains of the Sustainable Development curriculum: Connectedness, Action, and Well-being. The findings indicate that sustainable development outcomes are well represented in the textbooks, particularly in the lower grades of primary education. The most significant contribution is evident in the domain of Well-being, while the outcomes related to the domains of Action and Connectedness are also present, especially in the early educational cycles. In higher grades, however, their presence gradually decreases. Despite these findings, the curriculum for the cross-curricular theme Sustainable Development does not explicitly include Catholic Religious Education among the subjects contributing to the achievement of these outcomes. The study concludes that Catholic Religious Education textbooks possess significant and distinctive potential for fostering students' values, ethical awareness, and spiritual formation in support of sustainable development.

Keywords: sustainable development, Catholic Religious Education, religious education textbooks, ecological spirituality